

ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертатсияи Зоҳири Сайфулло дар мавзуи «Чанбаҳои фалсафӣ-фарҳангии Наврӯз» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои фалсафа аз рӯйи ихтисоси 6.3.8. - Антропологияи фалсафӣ, фалсафаи фарҳанг.

Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ, Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар охири соли 2025 дар Паёми худ ба Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳоди бесобиқае дар бораи бунёди «Конун, яъне Маркази тамаддуни ориёӣ» ва «Маркази байналмилалӣ Наврӯз» дар Душанбе намуданд. Ба он хотир, ки ташаккули ҳавзаи фарҳангии Наврӯз дар асл яке аз дастовардҳои тамаддуни ҷаҳон ва ориёӣ аст ва онро мо бояд имрӯз бештар аз пештар қадршиносӣ намоем. Ғайр аз ин, дар ин Паёми мазкур пешниҳод гардид, ки соли 2026 - Соли рушди худшиносии миллӣ эълон гардад. Воқеан, дар вазъияти ҳозираи ҷаҳон танҳо дастгирии фарҳанг, илму маориф, рушди ҳувияти миллӣ, дар ин замина бунёди ҷаҳонбинии илмӣ ва дастгирии бештари давлати дунявӣ метавонад пеши назариёт ва ҷаҳонбинӣҳои харобиоваре, ки бо дастгирии давлатҳои абарқудрат дар заминаи идеологияи ифротии сиёсӣ ва истифода аз андешаҳои сиёсӣшудаи диниву мазҳабӣ сохта мешаванд, бигиранд.

Диссертатсияи Зоҳири Сайфулло як рисолаи навоварона дар мавзуи таҳлил ва баҳогузори илмӣ ба падидаи нодири фарҳангии тоҷикону ҳамфарҳангони мо дар ҳавзаи Наврӯз аст, ки аз муқаддима, се боб, хулоса, тавсияҳо ва рӯйхати адабиёт иборат аст. Дар муқаддимаи рисола муҳиммияти мавзуи пешниҳодшуда асоснок карда шудааст, дараҷаи омӯзиши мавзӯ арзёбӣ гардида, объекти таҳқиқ, ҳадаф, вазифаҳо ва заминаҳои методологии ин таҳқиқот мушаххас гардидааст.

Дар боби аввали диссертатсия, ки аз се зербоб иборат аст, масъалаҳои калидии марбут ба Наврӯз, аз ҷумла «Омӯзиш ва таҳқиқи чанбаҳои фалсафӣ-фарҳангии Наврӯз ва ҳамбастагии онини зардуштӣ ба он», масъалаи «Ҷойгоҳи Наврӯз дар фарҳанги исломӣ» ва «Вижагиҳои

фалсафӣ-табиӣ «Наврӯзнама»-ҳои Ҳаким Тирмизӣ ва Туғрали Аҳрорӣ: таҳлили муқоисавӣ» таҳқиқ ва илман баррасӣ ёфтаанд.

Дар боби дуҷуми диссертатсия бошад, таваҷҷуҳи махсус ба мавзӯи камомӯхташуда ва ба таври зарурӣ таҳқиқнашуда, яъне эстетикаи Наврӯз, бозтоби вижагиҳои зебоишиносӣ дар доираи маросимҳои наврӯзӣ ва хусусиятҳои карнавали наврӯзӣ: умумият ва фарқияти он аз карнавали кишварҳои ғарбӣ дода мешавад, ки як ҷанбаи навоҷаронаи қори таҳқиқотиро ташкил медиҳад. Маҷоди боб ва зербобҳои он дуруст қорқард шуда, таҳлилу ҳулосаҳо ва тавсияҳои муаллиф арзиши баланди назариявӣ илмӣ доранд.

Боби сеҷуми диссертатсия ба масъалаи таҳқиқи Наврӯз ҳамҷун падидаи фарҳанги ҷаҳонӣ баҳшида шудааст. Арзиши илмӣ ва амалии маҷоди боби маҷкур дар он айён меғарданд, ки дар ин боб суннатҳои дерина ва нағгароёнаи ҷашнгирии Наврӯзро ҳамроҳ бо марзҳои ҷуғрофини Наврӯз, наҷоду моделҳои гуногуни он дар минтақаи зери нуфузи ҷаҳони ориёӣ қарордошта нишон дода мешавад. Алоқаманд қардани ташаббусҳои давлату Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва махсусан, саҳми Пешвои миллат дар тарғиб ва густириши идеяҳо ва идеалҳои бағардӯстонаи Наврӯз бевоҷита арзиши таҳқиқотро баланд меғардонад.

Мақолаҳои нағрқардаи диссертант ба пуррагӣ ҷанбаҳои мухталифи маҷзуро инъикос медоранд. Автореферат, ки маҷмуни диссертатсияро пурра инъикос медорад ба талаботи Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30.06.2021, №267 тасдиқ шудааст, ҷавобгӯӣ мебошад.

Дар баробари дастовардҳои илмӣ ва натиҷаҳои бадастоварда дар автореферати диссертатсияи Зоҳири Сайфулло баъзе камбудӣҳо низ ба назар меғасанд, ки баррасӣ ва рағфӣ онҳо минбаъд барои тақмили қорҳои илмӣ-таҳқиқотии диссертант дар ин сағт мусоидат меғамоянд:

1.«Наврӯзнама» - и Абурайҳони Берунӣ ба андозаи зарурӣ таҳлил нашудааст, ҳам дар замони тоисломӣ ва ҳам дар давраи ислом.

2. Масъалан офариниш дар Наврӯз ба таври дақиқ мавриди таҳлилу баррасӣ қарор нагирифтааст.

Эродҳои гирифташуда хусусияти тавсиявӣ дошта, мазмун ва моҳияти таҳқиқоти анҷомдодаи диссертантро коста намегардонанд. Баръакс мавод ва хулосаҳои илмие, ки дар диссертатсияи Зоҳири Сайфулло таҳлил ва баррасӣ шудаанд, хеле саривақтӣ мебошанд, онҳо ба талаботи ҷомеаи муосири дар ҳоли рушди мо мувофиқ буда, дорои арзиши ҳам илмӣ ва ҳам амалӣ мебошанд.

Дар маҷмӯъ, диссертатсияи Зоҳири Сайфулло зерини «Ҷанбаҳои фалсафӣ-фарҳангии Наврӯз» аз рӯи меъёри муқарраршудаи илмӣ таҳия гардида, ба тартиби додани дараҷаҳои илмӣ (қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июни соли 2021 таҳти №267) ва Дастурамал оид ба тартиби барасмиятдарории диссертатсия, автореферати диссертатсия ва маводи дигари илмӣ (қарори Раёсати Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 31 марти соли 2021, №3) ҷавобгӯ буда, муаллифи он Зоҳири Сайфулло барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои фалсафа аз рӯи ихтисоси 6.3.8. - Антропологияи фалсафӣ, фалсафаи фарҳанг сазовор мебошад.

Тақриздиханда:

н.и.фалсафа, дотсенти кафедраи
фалсафа ва сиёсатшиносии
ДАТ ба номи Ш.Шоҳтемур

Раҳматов У. Н.

Суроғай: индекс: 734003,

Ҷумҳурии Тоҷикистон, ш. Душанбе, х. Рӯдакӣ, 146. Тел: (+9927) 904 56 75 95
Имзои н.и.ф, дотсент Раҳматов У.Н. -ро тасдиқ мекунам:

Сардори шуъбаи таъминоти ҳуқуқӣ ва кадрҳои
Донишгоҳи аграрии Тоҷикистон ба номи
Шириншоҳ Шоҳтемур

Қурбонзода А.Х.

01.05.2026